

Galánthai gróf Fekete János a bécsi Corvinákról. 1787-ben a hely és nyomda, sőt a szerző megnevezése nélkül jelent meg a következő munka: „*Esquisse d'un tableau mouvant de Vienne. Tracé par un cosmopolite.*“

A szerző — amint az ismeretes, VOLTAIRE magyar barátja, galánthai gróf FEKETE JÁNOS — ígéretének csak egyik felét tartotta meg: képeket ad, ezek azonban mozgalmasnak alig nevezhetők. Bécsi városképeinek egyik „vázlata“ a *Bibliothèques* címet viseli (67—68. l.). Az alig harminc sor inkább felületességről, semmint franciás könnyedségről tanúskodik. Mégis érdemes vele foglalkoznunk, mert szerzője érdekes személyén kívül más magyar vonatkozása is figyelemreméltó.

Első mondatában ugyanis egy lélekzetre a következőket kell az olvasónak tudomásul vennie: „A császári könyvtár bizonyos időben nyitva áll minden látogatónak, mindenféle értékes kéziratban egyike a leggazdagabbaknak Európában, mert magába foglalja annak [t. i. a könyvtárnak] maradványait, amelyet Corvin Mátyás annyi gondnal gyűjtött; minden tekintetben méltó a nagyszerű vázához, amely tartalmazza az emberi ismereteknek ezt az értékes tárát (digne à tous égards du vase superbe qui renferme ce dépôt précieux des connoissances humaines), csupán a keleti nyelvekben jártas munkások vannak kevesen [ott], hogy tele kézzel szórhatnák elrejtett kincseit az irodalom köztársaságába; és ezt a vállalkozást megkönnyíteni méltó lenne a nagy uralkodóhoz [II. Józsefhez], aki uralmát annyi címen ragyogtatja.“

C. M.

Homloklevél. SÁNDOR ISTVÁN *Sokféléjében* (VIII. Darab, 45—46. l.) a magyar szókönyvekről írva fölemlíti, hogy PÁPAI PÁRIZ FERENC *Dictionariumát* BOD PÉTER „megbővítve, 's Német Nyelvvel, de feletébb roszúl tolmátsolva Szebenben 1767-ben kiadta“. Majd ezt írja: „Ezen Könyvnek 1782-ben tsak a' Homlok levele újulttmeg, mert a többi mind 1767-ből való“.

A „Homloklevél“ nyilván nyelvújítási szó (jóllehet SZILY nem szótározza). Jelentése kétségtelenül címlap. Ezt a jelentést igazolja egyébként éppen SÁNDOR ISTVÁN, amikor a „Homlokírás“-t így értelmezi: Titulus, Frons libri. — (V. ö. *Toldalék a' magyar-deák szókönyvhez a' mint végsősőr jöttki 1767-ben és 1801-ben.* Béts, 1808, 156. lap.) Ma csak homlokírátról beszélnek. (V. ö. még *Pallas Lexikon*, IX. köt., 325. lap.)

C. M.

Néhány adat a magyar és német könyvtárak személyzeti állapotáról. FRITZ MILKAU a modern könyvtárak személyzeti problémáiról írva a következőképp fakad ki: „In allen unseren Bibliotheken